

Ouders kunnen hun kind met autisme veel leren met behulp van spel. De houding van de ouder heeft hierbij veel invloed. Deze kan het samenspel bevorderen, maar ook belemmeren. Vuistregel is aan te sluiten bij de interesses van het kind. Juist dán kunnen spelmomenten waardevolle leermomenten worden.

Ariane Flesseman

Positief samenspel

stimuleert kind met autisme

Kinderen met autisme zijn heel goed spelenderwijs te stimuleren in de ontwikkeling. Van belang is dan wel de motivatie van een kind als uitgangspunt te nemen en concreet doelgedrag te kiezen. Plus – last but not least – oog te hebben voor de houding van de volwassene tijdens het samenspel¹. Ieder kind – ook kinderen met autisme – reageert namelijk op de manier waarop een volwassene zich opstelt in het contact. Er is sprake van een constante wisselwerking, waarbij kinderen hun ouders beïnvloeden en de houding van ouders invloed heeft op het kind. Is een ouder bijvoorbeeld heel gespannen, dan kan een kind zich gaan terugtrekken, minder communiceren en meer probleemgedrag laten zien. Heeft de ouder een houding die vertrouwen uitstraalt, dan zie je vaak het omgekeerde en neemt een kind initiatief in het spel en de communicatie. Vroege interventie kan de ouder helpen groeien binnen de ouder-kindrelatie en de ontwikkelingskansen van het kind optimaliseren².

Plezier, vertrouwen en acceptatie

De positieve houding bestaat uit de volgende eigenschappen: plezier, vertrouwen en acceptatie.

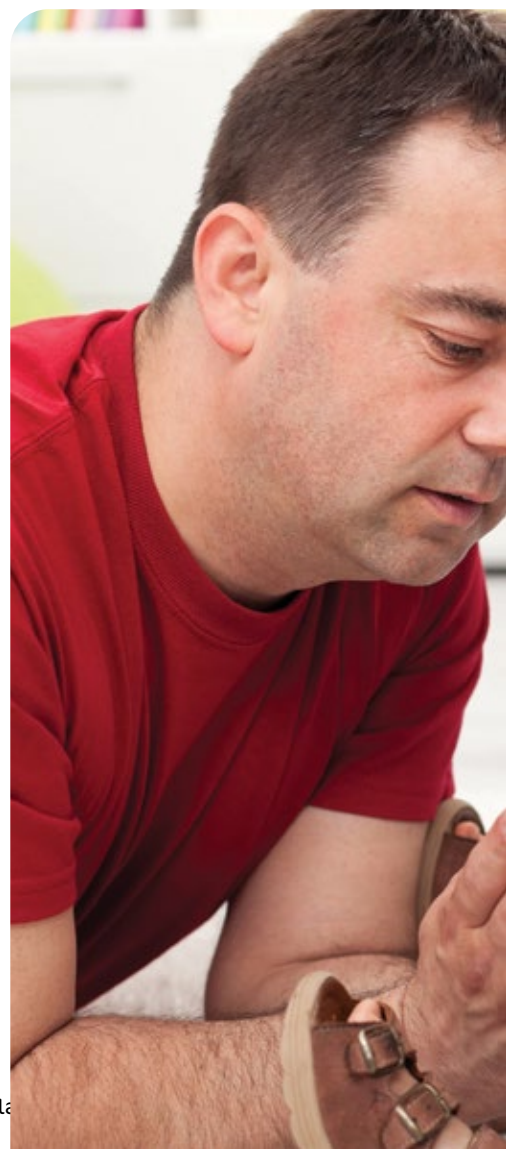
Plezier

Soms is een ouder zo gefocust op wat het kind nog moet leren en hoe je dit kunt doen, dat hij of zij helemaal vergeet om plezier te hebben. Terwijl plezier in het spel juist het leren bevordert. Dit voedt het enthousiasme en de creativiteit aan, waardoor de kans op meer herhaling toeneemt en daarmee de mogelijkheden om te leren. Als een ouder spel leuk vindt, zie je dit letterlijk terug in de gezichtsuitdrukking en lichaamshouding. Dit enthousiasme is aanstekelijk en kan ervoor zorgen dat een kind meer openstaat voor samenspel en nieuw speelgoed. Het tegenovergestelde is helaas ook waar. Ouders kunnen ook gevoelens van onzekerheid, angst en stress uitzenden. Wanneer een volwassene tijdens het spelen gespannen is, zie je dit terug in de blik en ademhaling. Iemand die zijn spanning probeert te verbergen, kan onbewust de schouders optrekken of de kaken aanspannen. Vaak klinkt daardoor de stem vlakker. Juist deze tegenstrijdigheid in de houding kan verwarrend zijn voor een kind met autisme.

Vertrouwen

Een ander aspect van een positieve houding is de manier waarop een ouder naar de ontwikkeling van zijn of haar kind kijkt. Zonder vertrouwen in

zijn leermogelijkheden kan het kind het gevoel krijgen dat wat hij ook doet het niet goed genoeg is. Het kan hem bevestigen in twijfels en angsten. Gebrek aan vertrouwen kan ook invloed hebben op het handelen van

de ouder zelf. Misschien geeft iemand hierdoor te veel hulp, waardoor een kind te weinig uitdaging tijdens het spel ondervindt. Voor een ouder is het extra zwaar wanneer deze weinig vertrouwen heeft. Het maakt het lastig om doelen te bedenken, spelmomenten op te zetten en vooruitgang te zien.

Acceptatie

Een kind met autisme heeft er tot slot baat bij indien een ouder tijdens het spelen aansluit bij zijn motivatie. Weten wat een kind leuk vindt, is echter niet alles. Minstens zo belangrijk is aan te sluiten op zijn interesses. Dus weten wat hij interessant vindt en dit zonder oordeel ervaren. Kinderen met autisme kunnen uiteenlopende interesses hebben. Dit kan variëren van een obsessie van het cijfer vijf, de lamellen voor het raam tot alsmear naar eenzelfde auto of trein kijken. Het spelen met deze kin-

deren en het contact maken gaat over het algemeen makkelijker als iemand uitstraalt het fijn te vinden. Ook als een ouder niet begrijpt wat er zo interessant is aan iets waar een kind graag mee speelt, kan deze zich toch blij voelen omdat zijn kind er plezier aan beleeft. Deze acceptatie bevordert de interactie en daarmee de leermogelijkheden.

‘Gebrek aan vertrouwen kan een kind bevestigen in zijn twijfels en angsten’

Maatwerk

Ondersteuning bij een positieve houding tijdens spel, zeker bij een kind met autisme is maatwerk. Als professional kun je ouders helpen om zich zoveel mogelijk op hun eigen kind te

richten en dit niet te vergelijken met anderen. Mogelijk hebben ouders verdriet over dingen die hun kind nog niet kan en maken zij zich zorgen over de toekomst. Gevoelens die heel logisch zijn, maar soms een positieve spelhouding kunnen belemmeren. Door de focus te leggen op wat een kind wel kan en doet, creëer je een meer positieve blik.

Probeer daarnaast de ouder bewust te maken van zijn of haar gedachten en gevoelens over zijn kind. Bespreek hoe de ouder plezier tijdens het spelen, vertrouwen in de ontwikkeling en acceptatie van de interesses van het kind ervaart. Het terugkijken van een video van samenspel is daar een mooi middel voor. Met de juiste ondersteuning kan de ouder gaan inzien dat zijn houding bijdraagt aan de leermogelijkheden van het kind. Het is een constante wisselwerking. Een fijn speelmoment geeft voldoening bij de ouder. Dit plezier straalt hij uit en heeft weer effect op het verdere contact. De kans is groot dat het kind hierdoor vooruitgang boekt. ●

Bij dit artikel horen twee referenties; deze zijn op te vragen via vroeg@dgcommunicatie.nl.

auteursinformatie

Ariane Flesseman (info@speel-leerencommuniceer.nl) is orthopedagoog, BCBA en auteur van het boek *Speel, leer en communiceer*, een aanpak om kinderen met autisme door spel te leren communiceren (zie speel-leerencommuniceer.nl).

